

COMPORTAMENT ANIMAL 8 crèdits (CURS 1992-1993) TEORIA

1. Història dels diferents enfocs en l'estudi del comportament animal. Escola psicològica, escola fisiològica i escola zoològica. Abans i després de Darwin. Tendències actuals en l'estudi del comportament animal.

2. Aspectes aplicats dels estudis del comportament: plagues, producció animal, conservació biològica. Comportament humà: possibilitats d'estudi.

3. Metodologia. Disseny de l'investigació. Descripció i mesura del comportament. Descripció funcional i descripció estructural. Definició de categories. L'etograma.

4. Tipus de mesura: latència, freqüència, duració, intensitat. **Tipus de registre:** registre continu i registre temporal. Diagrames de flux. Matrius sociomètriques.

5. Anàlisi paramètric i no paramètric. Estadística circular. Anàlisi seqüencial. Restriccions legals en experimentació.

6. Causes immediates del comportament. Percepció d'estimuls. L'"Umwelt". Conducta espontània, estímuls externs i internos. Patrons fixats de conducta. Estímul clau. Mecanisme desencadenant innat. Imatge de busca.

7. Comunicació i canals de comunicació. Ecologia de la comunicació. Motivació animal. Models hidràulic i jeràrquic. Moviments d'intenció, conductes conflictives i activitats de desplaçament.

8. Origen de la conducta. Ontogènia i maduració.

9. Gens i comportament. Evolució de la conducta. Proves fòssils, històriques i experimentals. Microevolució. Ritualització. Modificació per paràsits. Paper de la conducta en l'evolució.

10. Significat adaptatiu del comportament. Us del temps i de l'espai. El rellotge biològic: factors endògens i factors exògens.

11. Selecció d'hàbitat. Distància individual, àrea de campeig i territori.

12. Orientació, navegació i migració. Busca i selecció d'aliment. Teoria de l'"optimal foraging".

13. Estratègies reproductives. Conflicte d'interessos entre sexes. Elecció de parella, festeig i selecció

sexual. Leks. Tipus d'aparellament. Cura parental.

14. Estratègies de supervivència. Cripsi i mimetisme.

15. Processos individuals. L'aprenentatge. Tipus d'aprenentatge. Habitació i associació. Aprendentatge latent. Aprendentatge intuitiu. Imitació. Cultures animals.

16. La exploració i el joc.

17. La impregnació. Restriccions filogenètiques. Períodes sensibles. Estudis comparats de l'aprenentatge.

18. El fenomen social. Graus de sociabilitat. Altruisme. Selecció de parentela.

19. La parella, el grup i la societat. Mida, estructura, cohesió i jerarquia.

20. Casos paradigmàtics. Invertebrats colonials. Insectes socials. Divisió del treball. Polimorfisme i polietisme. Els ajudants en les aus. Societats de mamífers.

PRÀCTIQUES

1. Integració d'estimuls.

2. Percepció de formes visuals.

3. Resposta correctora.

4. Trajectes aleatoris:simulació i anàlisi.

5. Us de l'espai.

6. Organització social: grups.

7. Modelització del comportament.

8. Ecoetologia de formigues: transport mutual.

9. Ecoetologia de formigues: agressivitat.

10. Aprendentatge topogràfic.

Bibliografia recomanada

- Alcock, J. 1978. Comportamiento animal. Salvat. Barcelona.
- Boakes, R.A. 1989. Historia de la psicología animal. De Darwin al conductismo. Alianza Editorial. Madrid.
- De Haro, A. 1983. Introducción a la etología. Omega. Barcelona.
- Eibl-Eibesfeldt, I. 1974. Etología. Omega.
- Eibl-Eibesfeldt, I. 1977. El hombre preprogramado.
- Griffin, D.R. 1986. El pensamiento de los animales. Ariel. Barcelona.
- Hall, E.T. 1985. La dimensión oculta. Siglo XXI. México.
- Hinde, R.A. 1977. Bases biológicas de la conducta social humana. Siglo XXI. México.
- Lorenz, K. 1976. Consideraciones sobre las conductas animal y humana. Plaza y Janés. Esplugues de Llobregat.
- Lorenz, K. 1976. El comportamiento animal y humano. Plaza y Janés. Esplugues de Llobregat.
- Lorenz, K. Fundamentos de etología. Paidós. Barcelona.
- Manning, A. 1977. Introducción a la conducta animal. Alianza Editorial. Madrid.
- Martin, P. y Bateson, J. 1991. La medición del comportamiento. Alianza Editorial. Madrid.
- Ros, J.D. (ed.) 1986. Comportamiento animal. Prensa Científica. Barcelona.
- Siegel, S. 1970. Estadística no paramétrica aplicada a las ciencias de la conducta. Trillas. México.
- Slater, P.J.B. Introducción a la etología. Crítica. Barcelona.
- Tinbergen, N. 1975. Estudios de etología. I. Alianza Editorial. Madrid.
- Tinbergen, N. 1977. El estudio del instinto. Siglo XXI. México.
- Tinbergen, N. 1979. Estudios de etología. II. Alianza Editorial. Madrid.
- Wilson, E.O. 1980. Sociobiología. Omega. Barcelona.

FONTS BIBLIOGRÀFIQUES

Llibres

- A la Biblioteca de Ciències hi ha alguns llibres sobre Comportament Animal.
- A la Biblioteca de la Unitat de Zoologia hi ha uns 240 llibres, no massa recents, sobre el tema.
- Disposo d'una biblioteca particular d'uns 120

llibres en castellà sobre el tema.

Revistes

- A la biblioteca de Ciències hi ha les següents revistes (any d'inici de recepció).

Animal Behaviour (1972)

Animal Behavior Abstracts (1979)

Behaviour (1971)

Biologie du Comportement (1977-1987)

Ethology (1973) (fins 1985 amb el nom de Zeitschrift für Tierpsychologie)

Insectes Sociaux (1975)

Journal of Insect Behavior (1990)

- A la videoteca (Biblioteca de Ciències) es poden veure alguns vídeos que fan referència a temes de comportament o relacionats. Cal demanar hora amb anticipació.

- Només en època de zel (Reg. 137). Durada 22'40"

- Mamífers a l'aigua (Reg. 138). Durada 25'10"

- Hormones d'insectes i muda (Reg. 131). Durada 25'07"

- Formigues i acàcies (Reg. 398). Durada 25'07"

- Control biològic (Reg. 343). Durada 23'20"

- Osmoregulació en artròpodes (Reg. 141). Durada 24'43"

EXAMEN: 8 Febrer
 5 Juliol

X. Espadaler (C1-523 Interior 3)